

Управління освіти і науки Сумської міської ради
Інформаційно-методичний центр

*300 питань для випробувань
педагогічної майстерності вчителів*

Суми
2012

Схвалено науково-методичною
радою Інформаційно-методичного
центру управління освіти і науки
Сумської міської ради
(протокол № 1 від 09.04.2012 р.)

Упорядники:

О.М. Одінцова – завідувач освітнього відділу Інформаційно-методичного центру
М.М. Свириденко – завідувач відділу практичної психології та соціальної роботи Інформаційно-методичного центру
В.П. Божко, Н.В. Голобородько, В.М. Депутат, В.В. Закорко,
І.М. Каліновська, О.А. Книш, Л.Т. Колеснікова, Л.М. Москаленко,
О.М. Тимченко, В.М. Ткаченко - методисти освітнього відділу Інформаційно-методичного центру

Редакційна рада:

Г.Д. Плахотнікова – директор Інформаційно-методичного центру
О.М. Одінцова – завідувач освітнього відділу Інформаційно-методичного центру
В.В. Закорко – методист Інформаційно-методичного центру

Дизайн та верстка:

М.О. Втюріна – технік Інформаційно-методичного центру

У збірнику подано матеріали для проведення конкурсного випробування «Педагогічна майстерність», що стануть у нагоді вчителям, які будуть брати участь у I (міському) турі всеукраїнського конкурсу «Учитель року».

Зібрано запитання з педагогіки, дидактики, методики викладання предметів, які мають тестовий та описовий характер, подано психологічні ситуації, які зустрічаються в педагогічній діяльності, що мають на меті перевірити фахову майстерність конкурсантів.

62. У XVII сторіччі у Венеції на 150 000 мешканців було 16 оперних театрів. Зараз у Сумах мешкає 300 000. Скільки в нас оперних театрів? А повинно бути?

63. Чиє ім'я носить Сумський художній музей?

64. Чому колишню вулицю Леніна перейменовано на Петропавлівську?

65. Які ріки протікають у межах міста?

66. Ім'я якої святої носила І дитяча лікарня, що побудована на початку XX століття у Сумах?

67. Хто з відомих письменників народився на Сумщині (О. Вишня, М Хвильовий, П. Грабовський, І. Багряний, П. Воронько, О. Олесь)?

68. З ім'ям якого російського письменника пов'язані ці місця? Баранівка. Лука.

69. З якими місцями Сумщини пов'язане ім'я П. Чайковського?

70. Назва якої держави звучить по-різному російською та українською мовою?

71. Назвіть імена українських майстрів з іконопису.

72. Назвіть представників розвитку кобзарського мистецтва XX століття, уроженців Сумщини.

73. За якими критеріями відбувається розподіл на західну і східну культури?

74. Ви – житель Італії епохи Відродження. З ким із митців цієї епохи ви б хотіли поспілкуватися? Про що і чому?

75. Назвіть етнографічні колективи Сумщини, укажіть їх керівників.

76. Який вид мистецтва став родоначальником імпресіонізму?

77. Кому належить винахід кінематографа?

78. Укажіть назву кургану, у якому було знайдено Золоту Пектораль.

79. Назвіть художників барбізонської школи, зазначте їх твори.

80. На чому заснована ордерна система культури?

затверджуються щорічно до 1 жовтня наказом управління освіти і науки Сумської міської ради за поданням Інформаційно-методичного центру.

І (міський) тур організовується відповідно до порядку проведення та критеріїв відбору поданих на конкурс матеріалів.

І (міський) тур проводиться в грудні поточного навчального року.

Традиційними є такі конкурсні випробування:

- конкурс надісланих матеріалів;

- виконання практичної роботи «Педагогічна майстерність» (письмова відповідь учасників на запитання, тестові завдання з фаху, педагогіки, психології та методики викладання відповідних навчальних дисциплін);

- захист власних педагогічних ідей (від навчальної до позакласної роботи);

- участь у діловій грі "Я роблю так", де кожен учасник упродовж 15 хвилин виступає в ролі вчителя, ділиться педагогічними знахідками, родзинками власної творчості, демонструє цікаві форми роботи, залучаючи при цьому в якості учнів інших учасників конкурсу;

- підготовка розгорнутого конспекту уроку на задану членами журі тему та його обґрунтування;

- проведення уроку та його самоаналіз;

- співбесіда, що передбачає фіксовану кількість запитань щодо проблеми, над якою працює вчитель.

Для більшості конкурсантів одним з найскладніших етапів конкурсу є практична робота «Педагогічна майстерність». З метою якісної підготовки майбутніх учасників конкурсу «Учитель року» до цих випробувань надаємо запитання з педагогіки, дидактики, методики викладання предметів, фаху та загальної ерудиції.

Шановні учасники, давши відповіді на запитання, які пропонуються у посібнику, розв'язавши психологічні та педагогічні ситуації, ви краще підготуетесь до конкурсу. Нехай участь у конкурсі принесе вам приємні враження.

Розділ І. Завдання з педагогіки, методики викладання, дидактики

1. Освіта – це:

а) цілеспрямований педагогічний процес організації активно-пізнавальної діяльності учнів з оволодіння науковими знаннями, уміннями та навичками, формування на їх основі світогляду, у ході якого здійснюється освіта людини;

б) обсяг засвоєних учнем знань, умінь, навичок, способів мислення;

в) процес і результат оволодіння учнями системою наукових знань, умінь та навичок, формування на їх основі світогляду, моральних якостей особистості, розвитку їх творчих сил та здібностей.

2. Що є предметом дослідження педагогіки?

а) особлива сфера суспільної діяльності та виховання людини, складовими частинами якої є освіта й навчання;

б) процес виховання, навчання й розвитку особистості;

в) процес засвоєння знань і формування на їх основі світогляду, розвитку пізнавальних можливостей.

3. Що вивчає педагогіка?

4. Назвіть основні компоненти педагогічної майстерності.

5. Назвіть відомого педагога ХХ століття, автора книги «Серце віддаю дітям»?

6. Укажіть, у чому полягає суть особистісно зорієнтованого навчання?

7. Який принцип навчання характеризує визначення: «Не повинно бути жодного уроку, жодного заняття, на яких би учень не знав життєвого значення своєї роботи»:

а) свідомості та активності;

б) зв'язок із практикою;

в) наочності;

г) науковості.

8. Інтерактивне навчання – це:

а) домінування одного учасника навчального процесу над іншим;

47. Замість трьох крапок скрізь вставте одне і те ж слово, щоб утворилися п'ять перифраз: біле ...; чорне ...; блакитне ...; зелене ...; м'яке

48. Найбільший орган людини.

49. У населених пунктах багатьох країн колись довгий час використовували шматок заліза, наприклад, підвішену рейку, найчастіше пофарбовану у червоний колір. Натякніть одним словом, для чого?

50. Представників якого роду підряду змії можна найчастіше зустріти на острові Зміїній?

51. Один італієць стверджував, що найбільший друг людини – уява, а найбільший ворог - ...?

52. Напишіть трибуквений іменник (загальна назва), у якому – три звуки, і, крім того: якщо всі звуки вимовити в зворотному порядку, то отримаємо двобуквений іменник.

53. Серед орних земель України (близько 60%) становлять... .

54. А. Макаренко вважав, що кожен учитель повинен знати кілька десятків ігор. Яку гру можете показати ви?

55. Хто з перелічених композиторів народився на Сумщині (Ю. Шапорін, П. Чайковський, С. Прокоф'єв)?

56. Назвіть ім'я українського філософа, поета, музиканта, який 200 років тому мандрував сумськими шляхами.

57. Яке місто Сумщини було назване «столицею гетьманської України»?

58. Кому з сумських меценатів належать слова «Прошу ... любити місто Суми так, як я його любив»?

59. Назвіть найстарішу храмову споруду міста Суми, яка збереглася до наших днів.

60. Він народився на Роменщині. Відомий як скульптор (пам'ятник Т. Шевченку в Ромнах), кінорежисер (художні фільми «Наталка – Полтавка», «Запорожець за Дунаєм»). Його роботи зберігаються в Сумському та Лебединському художніх музеях. Назвіть його ім'я.

61. Яке місто Сумщини згадується у «Слові о полку Ігоревім»?

інших. Як кожного з них називають одним словом (медично та юридично)?

36. Яке відчуття давні греки називали сторожовим собакою здоров'я?

37. Хто виконуючи свою професійну роботу, використовує найважче взуття?

38. Колись у період СРСР, учні назвали цю школу «два відмінники». Який її номер?

39. Орел – влада, прозорливість ...; лев – сила, хоробрість, мужність ...; фенікс – безсмертя ...; грифон – могутність, швидкість ...; єдиноріг – свобода, обережність, обачність ...; пегас – красномовство, слава ...; дракон – недоторканість, незалежність ... А бджола?

40. Племена, які на території сучасної України при відступі першими застосували тактику «випаленої землі», чим врешті-решт змусили війська противника тікати.

41. Його вже 10 років немає серед нас. Він – автор, режисер, за допомогою своєї «дитини» усіма силами бажав довести низькість інстинктів людини та показати інші негативні риси характеру учасників його гри, і тому намагався «натравити» одних на інших, створити конфліктні ситуації тощо. Але в силу того, що учасники були надзвичайно високого інтелектуального рівня, це йому практично ніколи не вдавалося зробити. А погляди його наступника, який є його пасинком, кардинально відрізняються, і тому він випромінює незрівнянно більше теплоти та толерантності. Один із різновидів його «дитини» зараз найчастіше називають абривіатурно. Як?

42. «Велике мистецтво бути приємним у розмові – це вести її так, щоб інші були задоволені...».

43. Ось – деякі його частини: крила, покришка, передня лука, задня лука, попруга, грудний ремінь... Це - ...

44. Слово, яке Михайло Поплавський проспівав останнім у телеверсії у своєму, так званому, прощальному концерті кінця 2010 року.

45. Друге за площею сузір'я.

46. Геродот, Есхіл, Софокл, Еврипід, Аристофан. Хто з них не входив до так званої четвірки великих афінян?

б) домінування однієї думки над іншою;

в) активна взаємодія всіх учасників навчального процесу.

9. При інтерактивному навчанні учень виступає в ролі:

а) суб'єкта навчання;

б) учасника навчального процесу, здатного до взаємодії;

в) об'єкта навчання.

10. Які ознаки найбільш притаманні творчій особистості:

а) працелюбність;

б) нестандартне мислення;

в) просторова уява.

11. Виберіть функції вчителя на сучасному уроці:

а) основний носій знань;

б) одне з джерел знань;

в) організатор навчальної праці учнів;

г) помічник учня в засвоєнні знань.

12. Пріоритетними напрямками Національної доктрини розвитку освіти є:

а) перехід до особистісно зорієнтованого навчання;

б) гуманізація освіти;

в) створення рівних можливостей здобуття якісної освіти;

г) удосконалення системи неперервної освіти як освіти впродовж життя.

13. Визначте послідовність життєвого циклу інновацій:

а) розробка інновації;

б) народження інноваційної ідеї;

в) упровадження, розповсюдження, поширення інновації;

г) експеримент, апробація;

д) перехід інновації в традицію.

14. Що лежить в основі розвивального уроку:

а) активізація пізнавальної діяльності учнів;

б) діяльність учителя з формування нових понять та способів

дії.

15. У чому полягає сутність особистісно зорієнтованого навчання:

а) у співпраці вчителя й учнів;

б) у розвитку пізнавальної активності учнів;

в) у розкритті та розвитку індивідуальних здібностей дітей.

16. Укажіть, хто з названих учених розвиває теорію особистісно зорієнтованого навчання:
- а) М. Монтессорі;
 - б) І. Якиманська;
 - в) К. Баханов;
 - г) С. Подмазін;
 - д) Ю. Бабанський;
 - є) І. Лернер.
17. Назвіть способи підтримки уваги учнів упродовж уроку.
18. Що таке «інноваційна педагогіка»?
19. Що таке порівняльна педагогіка?
20. Як ви розумієте поняття «процес формування духовності школяра»?
21. Назвіть основні види діяльності вчителя та учнів на уроці.
22. Що таке принцип природовідповідності в педагогіці?
23. Які методи складають групу словесних методів навчання:
- а) бесіда, робота з книгою, лекція;
 - б) робота з картами, демонстрування, ілюстрування;
 - в) розповідь, пояснення, бесіда, лекція;
 - г) робота з книгою, лабораторні роботи, демонстрація.
24. Укажіть найефективніший шлях індивідуалізації навчання на уроці:
- а) диференціювання самостійних робіт для слабших, середніх і сильніших учнів;
 - б) додаткові заняття з учнями, які мають проблеми з вивченням предметів;
 - в) закріплення сильних учнів за слабшими;
 - г) орієнтування в навчанні на середніх учнів.
25. Який вид навчання організується таким чином: даються готові знання, але вони пояснюються, доводяться із застосуванням таблиць, схем, ілюстрацій; здійснюється свідоме запам'ятовування; творче відображення та використання знань на практиці:
- а) проблемне навчання;
 - б) догматичне навчання;
 - в) пояснювально-ілюстративне навчання;
 - г) репродуктивне навчання.

- "Тарас Бульба" М. Лисенка. Був студентом фізико-математичного факультету Київського університету.
16. Розв'язуючи задачу про миттєву швидкість, учений винайшов поняття похідної. Назвіть його ім'я.
17. Як називається камінь для кладки стін, витесаний у вигляді паралельного паралелепіпеда?
18. Який твір, пам'ятку літератури, було створено у Петропавлівському монастирі під Глуховом?
19. Відомий мореплавець-пірат Френсіс Дрейк під час зустрічі з королевою Вікторією підняв руку й прикрив нею очі. Після пояснення ним значення цього жесту королева нагородила Дрейка титулом. Як Дрейк пояснив свій жест? Що нині він означає?
20. У якій країні було винайдено одеколон?
21. Який видатний учений показав світові язика?
22. Назвіть священну книгу індуїстів.
23. Який плід назвали "золотим яблуком"?
24. Що, за словами французького письменника Франсуа де Ларошфуко, ми роздаємо з найбільшою щедрістю?
25. Якою мовою, на думку давніх греків, розмовляли Боги?
26. Хто з видатних українських композиторів написав опери на сюжети свого земляка М. Гоголя "Різдвяна ніч", "Тарас Бульба"?
27. Під яким псевдонімом писав прозаїчні твори Т. Шевченко?
28. Кому належить вираз "О часи, о звичаї"?
29. Відомо, що у Франції важливу роль відіграє виноград, у країнах Південної Європи - олива. Який плід, якщо вірити легендам, впливав на долю людства і за яких обставин?
30. Назвіть ім'я нашого земляка - автора "Української абетки"?
31. Назвіть ім'я нашого земляка - "українського батька російського футуризму"?
32. Назвіть з ким у Вас асоціюються слова "видатний дидакт"?
33. Маса в грамах стандартної літрової скляної банки для консервування.
34. Країна, у якій відсотково найбільша кількість природно білявих людей.
35. Людвіг Ван Бетховен, Франклін Делано Рузвельт, Стіві Вандер, Фрідерік Шопен, Крістофер Рів, Вангелія Дімітрова та багато

Розділ IV. Питання на загальну ерудицію

1. Чи згодні ви з твердженням, що досвід набагато важливіший, ніж теорія? Чи істинне те, що теорія важлива для визнання достеменності досвіду?

2. Чому прями́й ціпок при зануренні у воду виглядає вигнутим?

3. Чи має запах квітка, що росте в долині, якщо ніхто ніколи її не нюхає?

4. Який місяць має 28 днів?

5. Назвіть океани, якими можна здійснити подорож до Австралії.

6. Яка найдовша стіна в світі?

7. Яка тварина стрибає вище, ніж кінь?

8. Який собака не має хвоста?

9. Про кого йде мова?

Цього видатного французького вченого цікавила філософія, фізика й математика. Створення аналітичної геометрії цим ученим дало змогу "перекинути місток" між алгеброю і геометрією.

10. Про якого вченого йде мова?

Він ще з дитинства захоплювався математикою, постійно ходив з мотузкою в кишені, щоб виміряти глибину колодязя чи довжину стежки. Народився в с. Пашенна на Полтавщині. За 40 років своєї наукової діяльності написав більше 100 наукових праць з математики, фізики, механіки, математики аналізу в галузі інтегрального числення. Його назвали патріархом вітчизняної математики.

11. Кого з видатних учених-математиків називали королем "математики"?

12. Кого з жінок-математиків називали "небесною музою"?

13. Хто сказав: "Для царів немає окремого шляху в геометрії"?

14. Назвіть ім'я цієї видатної людини.

Відомо, що своїм учням він викладав три головні предмети: математику, музику та вчення про перенесення душ. Число, на його думку, складає основу всіх речей.

15. Назвіть прізвище цієї відомої людини.

Український композитор, автор фортепіанних творів, хороших і сольних обробок українських народних пісень, відредагував оперу

26. Монологічний виклад навчального матеріалу, який використовується для послідовного, дохідливого, емоційного повідомлення знань:

а) лекція;

б) розповідь;

в) бесіда;

г) роз'яснення.

27. «Від легкого до складного, від відомого до невідомого...» (Я.А.Коменський) – це правило розкриває дидактичний принцип...:

а) науковості;

б) наочності;

в) доступності.

28. Система пізнавальних дій учнів, спрямованих на розв'язання навчально-виховних задач – це...:

а) учіння;

б) виховання;

в) навчання.

29. Що лежить в основі розвивального уроку:

а) активізація пізнавальної діяльності учнів;

б) діяльність учителя щодо формування нових понять та способів дії;

в) взаємодія етапів пізнавального навчання.

30. За якою ознакою найчастіше визначають тип та структуру уроку:

а) за дидактичною метою;

б) за формами роботи;

в) за організацією діяльності вчителя та учня.

31. Комунікативні здібності вчителя – це...:

а) виховання пізнавального, творчого, активного ставлення до навколишнього світу;

б) здібності до спілкування з дітьми, уміння знайти правильний підхід до учнів, налагодити з ними доцільні, з педагогічної точки зору, стосунки, педагогічний такт;

в) здатність проникати у внутрішній світ дитини, психологічна спостережливість, пов'язана з тонким розумінням особистості учня та його тимчасових психічних станів.

32. Педагогічна майстерність – це...:

а) система знань, необхідних учителю для розв'язання стратегічних, тактичних завдань під час організації навчально-виховного процесу;

б) почуття міри, дотримання правил порядності в навчальному процесі;

в) досконале, творче виконання вчителем професійних функцій на рівні мистецтва, результатом чого є створення оптимальних соціально-психологічних умов для становлення особистості кожного учня, забезпечення високого рівня інтелектуального розвитку, виховання кращих моральних якостей, духовного збагачення школярів.

33. Поясніть, як ви розумієте фразу «Я твій Учитель, ти – мій Учень»?

34. Принципи навчання – це...:

а) прийоми роботи щодо організації процесу навчання;

б) тези теорії, практики навчання та освіти, які відображають ключові моменти в розкритті процесів, явищ, подій;

в) основні положення теорії навчання;

г) засоби народної педагогіки та сучасного педагогічного процесу.

35. У чому ви бачите сенс знання вчителем вікових особливостей дітей:

а) вікова періодизація – це точна схема психічного розвитку дитини, відповідно до якої розробляються й застосовуються індивідуальні засоби виховання;

б) на основі вікової періодизації вчитель здійснює вивчення індивідуальних особливостей дітей;

в) знання вікової періодизації дає можливість учителеві побачити зростання і розвиток біологічного фонду людини;

г) для вчителя знання вікових особливостей дітей не мають реального сенсу, оскільки всі його методи виховання засновані на знанні індивідуальних особливостей учнів.

36. Які з названих форм навчання є найрезультативнішими:

а) демонстрація;

б) навчання інших;

в) лекція.

a student in

9 Cambridge, I felt strange because of there were only a few people who didn't cycle to

10 and from classes and the library. Once I went on for holiday to a small island where

11 the only means of the transport was bicycles and my friend had to ride everywhere with

12 me on the back of his bike. Now that I'm working it wouldn't have matter so much

13 if I didn't firmly believe that cycling to be the answer to our cities' growing traffic

14 and environmental problems. I suppose I'll just have to learn it even if it does mean

15 a few bumps and bruises and a lot of wounded pride.

TASK 2. For questions 1-10, read the text below. Use the word given in capitals at the end of each line to form a word that fits in the space in the same line. There is an example at the beginning (0).

HOW PLAY HAS CHANGED

The way children play has changed (0) *considerably* over the last fifty years

In the past, parents did not have to fear for the (1) of their children if they went out to play. Most (2) were communities in which everyone knew everyone and children could be left to play (3) by adults. In (4) there was hardly any traffic and a street could

be (5) transformed into a football pitch or used for a game of tag.

(6) things are very different today. Apart from the fact that our streets are much more (7) than they were in the past, the last fifty years have seen the (8) of more and more sophisticated games,

(9), of course, the thousands of computer games *on* the market,

Too much time spent alone with a computer may damage the child's (10) to form friendships with other children.

CONSIDER
NEIGHBOUR
SAFE
SUPERVISE
ADD
EASY
FORTUNATE
DANGER
CREATE
INCLUDE
ABLE

3. Розв'яжіть нерівність:

$$3^{2x+1} - 8 \cdot 15^{2x+1} + 15 \leq 0.$$

4. На стороні AC гострокутного трикутника ABC знайдіть таку точку, щоб відстань між її проекціями на дві інші сторони була найменшою.

Номінація «Англійська мова»

TASK 1. For questions 1-15, read the text below and look carefully at each line. Some of the lines are correct, and some have a word which should not be there. If a line is correct put a (✓) at the end of it. If a line has a word which should not be there, circle the word and write it at the end of the line. There are two examples at the beginning (0 and 00).

TIME TO LEARN TO RIDE A BIKE

✓
that

0 In my opinion, encouraging people to ride bicycles would do a lot towards

00 reducing the huge number of cars that on our roads. The trouble is I can't

1 actually ride one myself. When I was a baby one of my older brothers he fell

2 off his bicycle and broke his arm. My parents were so upset as by this incident

3 that they decided to sell his bicycle. They also decided that my sisters and I would

4 be better than off without them. As a result none of us learnt to ride as children and

5 although various friends have done of their best to teach us over the years no one

6 has succeeded so far. When I was younger this often caused me the embarrassment.

7 When my friends went off on cycling trips I would have to invent excuses for not

8 going with them or I confess to being unable to ride a bike. Later, as

37. Які з названих моделей навчання найбільш доцільні для розвитку творчої особистості:

- а) активна модель навчання;
- б) пасивна модель навчання;
- в) інтерактивна модель навчання.

38. Ключовою ознакою інтерактивної діяльності є:

- а) робота в групах, парах;
- б) проектна діяльність;
- в) взаємодія всіх членів навчальної діяльності;
- г) самооцінка та взаємооцінка.

39. З'ясуйте, за якими ознаками визначають тип уроку:

- а) структурними компонентами уроку;
- б) дидактичною (навчальною) метою;
- в) характером використання методів і засобів навчання.

40. Виберіть ефективні правила проведення мозкового штурму:

а) зібрати якомога більше ідей щодо вирішення проблеми або задачі;

- б) фіксувати лише основні, найбільш значимі ідеї;
- в) відразу оцінювати думки;
- г) безоціночне ставлення до думок;
- д) здійснення ранжування думок.

41. Назвіть основні методи активізації пізнавальної діяльності учнів:

- а) використання опорних схем і сигналів;
- б) проведення бесіди;
- в) проблемний виклад матеріалу;
- г) елементи самостійної роботи на уроках.

42. Назвіть основні вимоги до сучасного уроку.

43. Охарактеризуйте основні типи уроків, їх структуру.

44. Які основні етапи виокремлюються у підготовці до уроку?

45. У чому полягає суть та особливості педагогічного самоаналізу уроку?

46. Порівняйте зміст понять «методика навчання» і «технологія навчання».

47. Що є предметом технології навчання?

48. Укажіть основні структурні компоненти уроку вивчення нового матеріалу:

а) організаційний момент; перевірка домашнього завдання; повідомлення теми і мети уроку; підготовка до сприймання нового матеріалу; вивчення нового матеріалу; закріплення знань учнів; оголошення домашнього завдання; підведення підсумків уроку;

б) організаційний момент, повторення вивченого; вправи на закріплення знань та формування вмінь, самостійно робота; підсумки уроку;

в) оголошення теми і мети уроку, узагальнення вивченого матеріалу, самостійне виконання вправ, інструктаж до виконання домашнього завдання, підсумки уроку.

49. Що передбачає:

а) практична мета;

б) виховна мета;

в) освітня мета;

г) розвивальна мета?

50. Що означає комунікативний підхід у навчальному процесі?

51. Назвіть дидактичні принципи навчально-виховного процесу.

52. Яка технологія навчання висуває таку вимогу, як наявність значущої в дослідницькому, творчому плані проблеми, що потребує інтегрованих знань, дослідницького пошуку для її розв'язання?

а) комп'ютерно-інформаційна технологія;

б) проектна технологія;

в) технологія організації групової навчальної діяльності.

53. Учні протягом 2-3 хвилин пропонують свої варіанти відповідей на поставлене проблемне питання, які вчитель записує на дошці, а потім разом з дітьми підбиває невеликий підсумок. У цьому суть такої інтерактивної вправи, як:

а) мікрофон;

б) карусель;

в) мозковий штурм.

54. Обов'язкова фаза уроку з використанням інтерактивних технологій, протягом якої учні осмислюють відкриті й усвідомлені ними ідеї; у цей час вони запитують, інтерпретують, дискутують, змінюють та поширюють набуті знання:

а) мотивація;

Номінація «Початкові класи»

1. Розкрийте алгоритм аналізу задачі.

2. Складіть інструментарій до звуко-буквенного аналізу слова.

3. Опишіть методику роботи над скоромовкою.

4. Складіть твір-міркування на задану тему.

Номінація «Хімія»

Обчисліть масові частки речовин у розчині, який утворився в результаті взаємодії розчину цинк хлориду масою 54,4 г (масова частка солі 25%) з розчином лугу об'ємом 32,8 мл (масова частка натрій гідроксиду 30%, густина розчину 1,219 г/мл).

Номінація «Інформатика»

1. Скласти тестові завдання з теми «Програма. Мова програмування Паскаль» (до 10 запитань, 4-5 варіантів відповіді на кожне питання).

2. Спроекувати структуру бази даних «Рух поїздів по станції м. Суми».

Номінація «Етика»

1. Які якості характеризують поняття «мода»?

2. Які є загальноприйняті етикетні правила, пов'язані з вибором, врученням, прийняттям подарунків.

Номінація «Математика»

1. Побудуйте на координатній площині множину точок, координати яких (x, y) задовольняють рівняння

$$\sqrt{2x^2 + 2y^2 - 2xy - 1} = y - x.$$

2. Залежно від значень параметра a знайдіть точку мінімуму функції:

$$f(x) = \frac{x^3}{3} - \frac{a+1}{2}x^2 + ax - 7.$$

8. Визначте речення (словосполучення), у якому значення підкресленого слова пояснено правильно словом, позначеним курсивом.

- а) йти навпрошки (*пішки*)
- б) зненацька причаїтисся (*здивуватися*)
- в) дражлива тема (*приваблива*)

9. Визначте пару, що не містить помилок у написанні слів: як-неяк, як-небудь; так-таки, отакий то; як-от, покищо; де-небудь, десьто; аби-то, абихто.

10. Визначте словосполучення, у якому допущено орфографічну помилку:

- а) жити по совісті;
- б) мені до вподоби;
- в) задля перемоги;
- г) підійди ж но;
- д) зійти нанівець.

11. Визначте, у якому дієслові (якщо таке є) форма 1-ї особи однини теперішнього часу є неправильною: ростити – рощу; будити – бужу; колисати – колищу; молотити – молочу; у всіх правильна.

12. Визначте спільний компонент у фразеологізмах «мотузяна...» та «...не з лопуцька»: голова, рука, душа, мрія, губа.

13. Яке слово необхідно вжити, щоб фразеологізм «рвати...» набув значення «працювати»: боки, жили, живіт, хребет, руки?

14. Визначте, у якому переліку всі слова належать до одного роду:

- а) путь, авеню, турне;
- б) аташе, дріб, нежить;
- в) кредо, касир, крем-брюле;
- г) попури, міледі, кепі;
- д) плакса, алое, фламінго.

15. Визначте словосполучення, у якому порушено граматичні норми:

- а) подруго Софіє;
- б) колего Віталіє;
- в) пане лікарю;
- г) хлопче-молодче;
- д) друже-кравче.

- б) рефлексія;
- в) узагальнення.

55. Урок як імпровізоване навчальне заняття, що має нетрадиційну форму – це...:

- а) бінарний урок;
- б) нестандартний урок;
- в) інтегрований урок.

56. Кілька учнів з групи сидять у центрі кабінету в оточенні інших і ведуть дискусію. Кожен із тих, хто спостерігає, закріплений за кількома учасниками дискусії, уважно стежить за нею, а потім висловлює свої зауваження і коментарі. Це правила такої інтерактивної вправи як...:

- а) акваріум;
- б) броунівський рух;
- в) ажурна пилка.

57. Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що:

- а) учитель говорить, а учні здатні слухати;
- б) це основна модель навчання, що дозволяє урізноманітнити уроки;
- в) навчальний процес відбувається тільки шляхом постійної, активної взаємодії усіх учнів.

58. Які існують домінуючі методи продуктивних педагогічних технологій?

- а) проблемно-пошукові;
- б) пояснювально-ілюстративні;
- в) спілкування, діалог.

59. Знайдіть типові помилки при формуванні навчальних цілей:

- а) у формуванні навчальної мети має бути відображений зміст навчання;
- б) «прослухати матеріал», «законспектувати сторінки підручника», «написати реферат»;
- в) уявлення про майбутні результати навчальної діяльності

учня.

60. За якими принципами класифікують методи навчання?

61. Назвіть чинні програми з предмета та їх авторів.

62. Найбільш результативні форми роботи на уроці:

- а) навчання інших, демонстрація;

- б) групові дискусії, слухання;
- в) демонстрування, групові дискусії;
- г) навчання інших, практика.

63. Яку мету реалізує інтерактивне навчання?
64. За якими принципами класифікуються методи навчання?
65. Кого з письменників-постмодерністів вивчають в курсі «українська література»? Укажіть твори.
66. Назвіть стилістичні засоби синтаксису.
67. Упорядкована система дій вчителя, виконання яких у рамках навчально-виховного процесу призводить до гарантованого досягнення педагогічних цілей – це...:
- а) метод;
 - б) методика;
 - в) технологія.
68. Які аспекти в системі навчально-виховного процесу вказують на наявність технологічного підходу:
- а) постановка мети;
 - б) процес навчання;
 - в) корекція знань;
 - г) оцінювання;
 - д) рефлексія;
 - є) планування діяльності.
69. Укажіть технології, які не базуються в системі організації навчальної діяльності на парній та груповій формах навчання:
- а) технологія повного засвоєння знань;
 - б) технологія рівневої диференціації;
 - в) технологія комунікативного спілкування;
 - г) технологія групової навчальної діяльності;
 - д) технологія проектної діяльності;
 - е) технологія модульного навчання;
 - є) технологія розвивального навчання.
70. Визначте, яка характеристика найбільш ефективна для формування колективу:
- а) спільність мети. Знання учнями один одного. Міцне авторитарне керівництво колективом. Відсутність конфліктів між вихованцями. Сумлінне виконання домашніх завдань.

в) порядок розв'язання індивідуальних та колективних трудових спорів (конфліктів).

3. Складіть юридичну задачу з кримінального права. Визначте склад злочину та його елементи.

4. Вікова драбина. До кожного віку, що наведено нижче, укажіть, який юридичний зміст він має, які можливості, права та обов'язки з'являються у такому віці

3 моменту народження	
15 років	
16 років	
17 років	
18 років	
21 рік	
35 років	
40 років	
55 років	
60 років	

Номінація «Українська мова»

1. Назвіть перший твір, написаний новою українською літературною мовою?

2. Визначте неправильно наголошене слово: кварта́л, перéпустка, ката́лог, веселéнький, руко́пис, листопа́д, беручі́, водно́час, несéмо, фахові́й.

3. У якому слові наголос не змінює значення слова: вовняний, характерний, зав'язка, лютневий, атласний.

4. Визначте пару з помилкою в чергуванні звуків: потік – потоку; гонити – ганяти; гребець – гребця; ячмінь – ячміню; жнець – женця.

5. Визначте, яке з наведених слів має значення «легка споруда для відпочинку в парку або саду»: ослінчик, альтанка, кроквя, фотель, ганок.

6. Визначте слово, що пояснює значення слова «зигзиця»: лебідка, ластівка, зозуля, горлиця, журавка.

7. Зі звуконаслідування якого птаха виникло дієслово «ячати»: горобця, лебеда, сича, орла, яструба?

Номінація «Німецька мова»

1. Перекладіть речення німецькою мовою:

- Передбачається, що всі телефонні розмови з партнерами з Німеччини повинні перекладатися мною.
- Він знає, що ніхто не повинен дозволяти використовувати себе.
- Менеджер стверджує, що команда – це група людей зі здібностями, які доповнюють один одного, переслідують одну мету, за досягнення якої кожен несе відповідальність.
- Якби внесок цього клієнта становив 50 тис. євро, він міг би дозволити собі купити цей будинок.
- Якби ви прийшли вчора, моя секретарка змогла б вам дати всю необхідну інформацію.
- У неї не було можливості купувати собі дорогі речі, проте вона одягалася зі смаком.
- Здається, у чаї міститься більше кофеїну, ніж у каві.
- Жінка шкодує, що не купила собаку.
- Сумно нявкаючи, кішка стрибнула мені на коліна.
- Число країн, які беруть участь у Франкфуртському ярмарку, збільшується з року в рік.

Номінація «Правознавство»

1. Визначити основні положення ст. 81 Конституції України – «Повноваження народних депутатів України припиняється достроково в разі»:

- а) _____
- б) _____
- в) _____
- г) _____
- д) _____
- е) _____

2. Порівняти:

- а) закінчений замах на злочин і незакінчений замах на злочин;
- б) опіку та опікування;

б) спільна діяльність. Знання педагогом теорії розвитку колективу. Прояв діалектичних суперечностей. Наявність лідера. Дружба між школярами.

в) знання педагогом теорії колективу. Наявність і розуміння вихованцями цілей виховання. Цілеспрямована спільна діяльність школярів. Наявність перспективних ліній.

г) спільна діяльність. Єдина шкільна форма. Наявність лідера. Походи по рідному краю. Наявність органів самоврядування.

71. Виберіть ознаки сучасного уроку:

- а) учні разом з учителем визначають мету уроку;
- б) увагу зосереджено на засвоєнні знань і вмінь;
- в) учитель виступає організатором навчальної діяльності учнів;
- г) центральне місце займає застосування знань і вмінь;
- д) чітке розмежування етапів перевірки, вивчення нового матеріалу і його закріплення.

72. Визначте функції вчителя:

- а) інформаційна;
- б) розвивальна;
- в) орієнтаційна;
- г) мобілізаційна;
- д) конструктивна;
- е) організаторська;
- є) дослідницька.

73. Які ситуації не слід створювати на сучасному уроці:

- а) вибору;
- б) проблемної;
- в) домінування бажань учнів;
- г) успіху;
- д) самоконтролю та взаємоконтролю.

74. Що називається дидактикою:

- а) дидактика вивчає процес виховного навчання;
- б) дидактика – це галузь педагогіки, яка розробляє теорію навчання й освіти;
- в) дидактика – це галузь педагогіки про освіту та виховання підростаючого покоління.

75. Назвіть найголовніші функції оцінювання знань учнів.

76. Як ви думаєте, чому на початку ХХІ ст. актуальним став процес гуманізації освіти.
77. Розкрийте сутність дидактики як науки.
78. Укажіть об'єкт і предмет дидактики.
79. Які завдання розв'язує дидактика?
80. У чому полягають особливості традиційної дидактичної системи?
81. Назвати основні компоненти теорії навчання.
82. Які особливості властиві сучасній системі навчання?
83. Яким вимогам відповідає зміст освіти?
84. Охарактеризуйте способи мотивації навчальної діяльності учнів на різних етапах засвоєння знань.
85. Документ, що лежить в основі перевірки знань учнів за кожен рік навчання – це:
- навчальний план;
 - підручники;
 - тематичний план роботи вчителя;
 - поурочні плани вчителя;
 - навчальна програма з предмета.
86. Завдання навчального предмета, його місце в системі освіти, методичні вказівки визначаються в:
- пояснювальній записці до програми;
 - заголовку програми;
 - додатках;
 - програмі кожного класу.
87. Вибір методів навчання залежить від:
- змісту навчального матеріалу, типу уроку, принципу навчання;
 - змісту навчального матеріалу, ступеня знайомства учнів з цим матеріалом та їх життєвого досвіду, дидактичного завдання;
 - типу уроку, принципів навчання;
 - ступеня знайомства учнів з навчальним матеріалом та їх досвіду;
 - дидактичного завдання, принципів навчання.
88. Словесні методи навчання – це:
- бесіда, робота з книгою, лекція;
 - демонстрування, ілюстрування;

9. Дати відповідь на запитання, що потребують розгорнутої відповіді:
- Харизма – це...
Кого б ви віднесли до категорії харизматичних лідерів, чому?
 - Визначте хто, коли, з якого приводу написав:
 - думки про себе на тому світі;
 - комаха, що хоче прилучити до себе слона;
 - по Україні наче Мамай пройшов;
 - всерйоз і надовго;
 - дайош Європу.

Номінація «Фізика»

- Яка структура чинної навчальної програми з фізики?
- Яке значення фізики як навчального предмета?
- Які функції навчально-фізичного експерименту?
- Що таке навчальна задача?
- Які основні етапи розв'язування навчальної задачі?
- Що розуміють під лабораторними роботами?
- У чому полягає дидактична роль лабораторних робіт з фізики?
- Які можливості використання комп'ютера в лабораторному експерименті з фізики?
- Наведіть приклади вітчизняних персоніфікованих технологій.
- Кому з вітчизняних педагогів належать праці з яскраво вираженою гуманістичною спрямованістю?
- У посудині є всього 100 г води й тіло масою 200 г. Чи може плавати тіло в цій воді? Обґрунтуйте відповідь і запропонуйте дослід, який це підтверджує.
- Якщо з «трубки Ньютона» викачати повітря, то тіла, що знаходяться в трубці, падають однаково й досягають дна одночасно. Як, не користуючись поняттям прискорення, пояснити учням наступне: «тіла падають однаково, тому що відношення сили тяжіння до маси тіла є величина однакою для всіх тіл».

5. Яка організація в ході революції 1848-1849 рр. у Австрійській імперії домагалася поділу Галичини на дві частини: східно-українську та західно-польську?

6. Чи відображено в уривках з історичних джерел окремі аспекти життя українського суспільства в період десталінізації (1853-1964 рр.)?

7. Установіть відповідність між назвами періодів історії України та поняттями й термінами, які потрібно використовувати, характеризуючи їх.

1. Стародавня історія України	А. Християнізація, «змієві вали», «тесть Європи», «Руська правда».
2. Київська Русь за перших князів	Б. Привласнюють господарство, археологічна культура, осілий спосіб життя, Велике розселення слов'ян.
3. Розквіт Київської Русі	В. Князівські усобиці, удільні землі, федеративна монархія, «Правда Ярославичів».
4. Київська Русь за часів роздробленості	Г. Язичництво, полюддя, уроки, погости
Д. Фільваркове господарство, покозачення, магнат, шляхта

8. Установіть відповідність між прізвищами митців та їхніми творчими здобутками.

1. О. Гончар	А. роман у віршах «Маруся Чурай».
2. Л. Биков	Б. кінофільм «Вавилон – ХХ».
3. І. Миколайчук	В. опера «Тарас Шевченко».
4. Л. Костенко	Г. кінофільм «У бій ідуть одні старики».
Д. Роман «Собор» О. Гончара.

в) розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія, диспут, робота з книгою;

г) робота з книгою, лабораторні роботи, ілюстрування.

89. Форми організації навчальної роботи в сучасній українській школі – це:

а) лабораторно-бригадна організація навчального процесу, репетиторська система;

б) усний виклад знань, бесіда, робота з книгою;

в) предметна система навчання, операційна система навчання, моторно-тренувальна система навчання;

г) урок, практикуми, семінари, екскурсії, факультативи, індивідуальні заняття, домашні завдання, предметні гуртки.

90. Визначте навчальну мету уроку формування вмінь і навичок:

а) повторити раніше вивчений матеріал з основних тем;

б) виробити в учнів уміння і навички з окремої теми;

в) провести узагальнення знань, умінь і навичок із розділу певної науки.

91. Хто з учених уперше виділив дидактику як розділ педагогіки?

а) Френсіс Бекон;

б) Джон Локк;

в) Ян Амос Коменський.

92. Відомий чеський педагог, який удосконалив дидактику як науку, автор праці «Велика дидактика»:

а) Дж. Локк;

б) Я. Коменський;

в) В. Сухомлинський.

93. Назвати методи педагогічних досліджень:

а) бесіда, диспут, дискусія, педагогічна вимога, виховна ситуація;

б) педагогічне спостереження, бесіда, інтерв'ю, експеримент, вивчення продуктів діяльності, соціологічні методи, соціометричні методи, тестування;

в) метод ресстрування, метод ранжування, метод моделювання.

94. Структурні компоненти педагогічного процесу:

а) цільовий, змістовний, операційно-дієвий, контроль-регулювальний та оціночно-результативний компоненти;

б) цільовий, операційно-дієвий, контрольню-регулювальний та оцінючно-результативний компоненти;

в) цільовий, змістовний, операційно-дієвий, виконавчий, контрольню-регульований та оцінючно-результативний компоненти.

95. Під змістом педагогічного процесу слід розуміти:

а) систему знань, умінь, навичок та здібностей, у процесі засвоєння яких відбувається розвиток особистості вихованця;

б) система соціальних цінностей, норм, поглядів, переконань, у процесі засвоєння яких відбувається розвиток особистості вихованця;

в) систему знань, умінь, навичок, соціальних цінностей, норм, поглядів, переконань, у процесі засвоєння яких відбувається розвиток особистості вихованця.

96. Педагогічна майстерність – це:

а) система знань, необхідних учителю для розв'язання стратегічних, тактичних завдань під час організації навчально-виховного процесу;

б) почуття міри, дотримання правил порядності у навчальному процесі;

в) досконале, творче виконання вчителем професійних функцій на рівні мистецтва, результатом чого є створення оптимальних соціально-психологічних умов для становлення особистості кожного учня, забезпечення високого рівня інтелектуального розвитку, виховання кращих моральних якостей, духовного збагачення школярів.

97. Назвіть декілька ознак професійної "деформації" особистості педагога.

98. Що є предметом гуманної педагогіки?

99. Перелічити принципи гуманної педагогіки.

100. Назвати автора вислову «Проявіть максимальну повагу до дитини, і тільки тоді – максимальна вимога до нього».

д) компаративний;

е) хронологічний;

ж) текстуальний;

з) словотворчий;

і) контекстуальний;

к) біографічний.

3. Знайдіть зайве (шляхи аналізу художнього твору):

а) «слідом за автором»;

б) пообразний;

в) методологічний;

г) проблемний;

д) комбінований.

4. Знайдіть зайве (система художніх образів):

а) внутрішній світ героїв;

б) порівняння художніх образів;

в) визначення складових твору;

г) елементи культурологічного аналізу.

5. До якого жанру належить твір, герой якого виголосив: «Не думайте, що то з сваволі й гордоців мовчу я, - у грудях серце розривається, коли погляну на оцю ганьбу свою!»?

6. Хто з перелічених героїв є персонажем твору літератури Відродження?

7. Визначте літературний напрям, представникам якого адресована порада: «Сюжет високий ви обрали чи жартівливий – уму коритися повинні завжди співи, бо рими з розумом не слід ворогувати. Вона – невільниця і мусить послух мати!»?

Номінація «Історія»

1. Упродовж якого століття тривало велике розселення слов'ян?

2. За ініціативи якого князя створено Галицьку православну метрополію?

3. У якому з уривків, узятих з історичних джерел, йдеться про Юрія Дрогобича?

4. У чому полягала особливість перебігу національно-визвольної боротьби українського народу впродовж червня 1652 р. – серпня 1657 р.

12. Назвіть вимоги до використання спортивної термінології?
13. Що таке «техніка виконання фізичної вправи»?
14. Які фактори позначаються на щільності уроку?

Номінація «Образотворче мистецтво»

1. Які ознаки найбільш притаманні творчій особистості?
2. Які основні навчальні проблеми формуються у дітей протягом навчального року?
3. У якій частині уроку рекомендовано вводити виконання вправ?
4. Хто з відомих художників є засновником Сумського художнього музею?
5. Назвіть першого ректора Української академії мистецтв, який є українським графіком та нашим земляком?
6. Кому з українських художників-графіків належать ілюстрації до «української абетки»?
7. Хто з відомих скульпторів є автором пам'ятника Т.Г. Шевченкові в Ромнах?
8. Хто з відомих сумських художників не має звання «заслужений»?
9. Назвіть найстарішу культову споруду м. Суми.
10. Найвідоміший художній промисел Сумщини?
11. У якому центрі гончарства на Сумщині діяла керамічна школа?

Номінація «Світова література»

1. Найчастіше вчитель звертається до лінгвістики, яка досліджує мову:
 - а) у процесі підготовки до аналізу твору;
 - б) безпосередньо в процесі аналізу твору;
 - в) під час підведення підсумків аналізу твору.
2. Знайдіть зайве (види літературного аналізу):
 - а) культурологічний;
 - б) стилістичний;
 - в) лінгвістичний;
 - г) психологічний;

Розділ II. Психологічне тестування

Серед запропонованих варіантів відповідей оберіть правильний варіант

1. Назвіть психічні процеси:
 - а) сприйняття, пам'ять, стомленість, напруженість, стреси, почуття;
 - б) уява, мислення, збудження, пристрасті, прийняття рішень;
 - в) обдарованість, характер, натхнення, мова, рівень претензій;
 - г) немає правильної відповіді.
2. Сукупність психічних, фізіологічних та соціальних особливостей конкретної людини з погляду на її унікальність – це:
 - а) особистість;
 - б) індивідуальність;
 - в) індивідум.
3. Назвіть тип темпераменту, який характеризується можливістю швидко пристосовуватися до умов навколишнього середовища, які раптово змінилися:
 - а) меланхолік;
 - б) холерик;
 - в) флегматик;
 - г) сангвінік.
4. Стиль міжособистісних відносин, який базується на беззаперечному підпорядкуванні лідеру, називається:
 - а) ліберальний;
 - б) авторитарний;
 - в) демократичний;
 - г) конфронтація.

Серед запропонованих варіантів оберіть той, що є найбільш ефективним вирішенням наведеної психолого-педагогічної ситуації

Ситуація 1. У класі романтичне кохання дівчинки та хлопчика. Це негативно позначається на їх успішності, однолітки посміюються над раннім коханням. Чим може вчитель допомогти підліткам у такій ситуації?

- а) Поговорити окремо з хлопчиком та дівчинкою, щоб переконати вести себе стриманіше в такій ситуації;

б) у їх відсутності поговорити з однокласниками та переконати бути стриманими та терпимими. Головний аргумент: а якщо б ти опинився в такій ситуації, чи було б тобі приємно, коли б глузували з тебе;

в) перш за все, запросити до школи батьків «пари» та серйозно з ними поговорити.

Ситуація 2. У класі є дитина – «слабак», як називають його однокласники, які не минають можливості познуватися над фізично та психологічно слабким хлопцем. Як учителю допомогти такій дитині?

а) У такій ситуації допомогти може тільки професіонал-психолог;

б) слабку дитину необхідно захищати від сильних і злих, а останнім не давати спуску;

в) необхідно знайти хоча б одну «сильну» сторону такої дитини й саме з цієї сторони представити її дітям;

г) перетворити «слабака» у сильного навряд чи можливо; то чи не краще пояснити дітям, що його слабого й безпорадного необхідно любити й захищати.

Ситуація 3. У коридорі школи учень, який проходив поруч з учителем, не привітався з ним. Як повинен вчинити вчитель?

а) Голосно сказати: «Привіт, Сидоров! Я тебе відразу не впізнав(ла), а ти мене?»;

б) голосно гукнути за прізвищем, досить строго погрозити пальцем;

в) зайти в кабінет директора (заступника) і поскаржитися на невихованого хлопця;

г) зробити вигляд, що нічого не відбулося, а прийшовши в клас, обговорити ситуацію при всіх, не називаючи прізвища невихованого хлопця.

Дайте письмову відповідь:

- Що таке сенкан? Яка мета використання сенкану під час уроку? На якому етапі уроку доцільніше використовувати даний прийом? Складіть сенкан на тему «Для мене, як для педагога, найголовнішим є...».
- Який вид обдарованості зазвичай може спостерігати вчитель під час уроку?

Б. П. Чубинський

2. Створив першу топографічну карту України.

В. Г.Л. де Боплан

3. Засновник та перший президент АН України.

Г. К. Воблій

4. Організатор етнографічних експедицій у Західно-Руський край.

5. Засновник українського ґрунтознавства.

6. Розв'яжіть задачу.

Біля підніжжя гори на рівні моря температура повітря 0°C , а на вершині гори атмосферний тиск становить 460 мм рт. ст. Визначіть висоту гори та температуру повітря на її вершині.

7. Складіть план характеристики галузі промисловості.

Номінація «Фізична культура»

1. Якими нормативними документами учитель фізичної культури користується у своїй роботі?

2. Назвіть основні завдання фізичного виховання.

3. Назвіть класифікацію фізичних вправ за ознакою переважного впливу на прояв і розвиток фізичних якостей.

4. Які ви знаєте принципи навчання.

5. Що таке «рухова дія»?

6. Чим визначається рухова активність учнів на уроці фізичної культури?

7. Які ви знаєте фази фізичної вправи?

8. Назвіть послідовність формування вмінь і навичок.

9. Назвіть модулі, які можна вивчати в 5-9-х класах відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

10. Назвіть критерії оцінювання учнів на уроці фізичної культури згідно з розподілом за групами (основна, підготовча, спеціальна).

11. Назвіть основні вимоги до сучасного уроку фізичної культури.

- б) рибосоми;
- в) т-РНК;
- г) ендоплазматичний ретикулум;
- д) амінокислоти.

18. Які види рослин, що занесені до Червоної книги України, можна зустріти на території Сумщини?

19. Опишіть ознаки виду, що знаходиться на межі вимирання. Які види діяльності людини є причиною чи сприяють цьому вимиранню. Наведіть приклади.

20. Чи є небезпека використання генетично модифікованих рослин у харчовій промисловості та сільському господарстві? Відповідь аргументуйте.

Номінація «Географія»

1. Назвіть 7 чудес світу.

2. Знайдіть відповідність між містами та річками України:

А. Тернопіль;	1. Ворскла;
Б. Хмельницький;	2. Десна;
В. Чернігів;	3. Інгул;
Г. Полтава;	4. Серет;
Д. Кіровоград;	5. Рось;
Е. Біла Церква;	6. Прут;
	7. Південний Буг.

3. Назвіть столиці держав:

Албанія, Малайзія, Ефіопія, Еквадор, Гондурас, Сирія.

4. У яких областях розташовано природоохоронні території:

«Розточчя», Шацький національний парк, Канівський заповідник, Деснянсько-Старогутський національний парк, Дніпровсько-Орельський заповідник, «Синевір».

5. Установіть відповідність між вченими-географами та їх внеском у розвиток географії України:

А. В. Вернадський	1. Один із засновників української енциклопедичної географії.

Розділ III. Фахове тестування

Номінація «Біологія»

1. Укажіть, які біологи є лауреатами Нобелівської премії:

- а) І. Мечніков;
- б) І. Павлов;
- в) М. Вавілов;
- г) Ф. Крик;
- д) Ч. Дарвін.

2. Укажіть, у якому компартменті клітини (з перерахованих праворуч) локалізуються перераховані зліва речовини чи процеси:

1) хлорофіл;	а) строма хлоропластів;
2) ферменти-каталізатори реакцій фіксації вуглецю;	б) фотосинтетичні мембрани;
3) синтез АТФ;	в) внутрішній простір тилакоїдів.
4) H^+ - резервуар;	

3. Чим потрібно користуватися біологу при дослідженні тонкої структури поверхні клітини:

- а) світловим мікроскопом;
- б) трансмісійним електронним мікроскопом;
- в) скануючим електронним мікроскопом;
- г) рентгенівським апаратом.

4. Під час якого процесу виділяється найбільша кількість енергії:

- а) фотолізу;
- б) гліколізу;
- в) циклу Кребса;
- г) остаточного окиснення в дихальному ланцюзі.

5. Що наведеного нижче є правильним для РНК:

а) $(Г+Ц)=(А+У)$;	в) $(Г+Ц)=(Ц+У)$;
б) $(Г+Ц)>(А+У)$;	г) немає правильної відповіді.

6. Негативним результатом надмірного використання антибіотиків є:

- а) адаптація хворого до концентрації ліків, що підвищується;
- б) стимуляція продукції антитіл;
- в) добір бактеріальних штамів, стійких до антибіотиків;

- г) підвищення частоти мутацій, що приводять до ракових захворювань.
7. Клітини кори надниркових залоз виділяють гормони, структура яких подібна до:
- а) гемоглобіну;
 - б) холестерону;
 - в) тироксину;
 - г) адреналіну.
8. У яких клітинах комплекс Гольджі буде зустрічатися найбільш часто:
- а) у клітинах скелетної мускулатури;
 - б) у залозистих клітинах;
 - в) в еритроцитах;
 - г) у яйцеклітинах.
9. Точка реплікації ДНК можлива завдяки:
- а) генетичному коду;
 - б) мітозу;
 - в) комплементарності основ;
 - г) захищеності молекули ДНК ядерною оболонкою.
10. Поясніть, у яких сферах біосфери проходять межі життя й чим вони зумовлені:
- а) верхня межа життя проходить у стратосфері до озонового екрану й обмежена інтенсивністю ультрафіолетового опромінення;
 - б) нижня межа життя проходить у літосфері на глибині близько 3 км, вона обмежена високою температурою;
 - в) життя в гідросфері практично не має меж ;
 - г) нижня межа життя проходить у гідросфері, вона обмежена високою температурою.
11. Виберіть чинник життя рослин, який найчастіше зменшує врожай сільськогосподарських культур у південних областях України, де переважають найбільш родючі ґрунти:
- а) світло;
 - б) склад хімічних елементів;
 - в) кисень;
 - г) вода.
12. Поясніть, яку мету передбачає концепція раціонального природокористування:
- а) використання найкращих способів експлуатації природних і штучних екосистем;
 - б) упровадження технологій збереження енергії і ресурсів;
 - в) удосконалення природи людиною;

- г) екологічна експертиза.
13. Яка з наведених пар коректна:
- а) хлоропласт – сховище ферментів;
 - б) пероксисома – внутрішньоклітинний транспорт;
 - в) ядрце – місце синтезу рибосомальних субодиниць;
 - г) лізосома – енергетична станція клітини.
14. Знайдіть докази, що кістки є не статичними, а динамічними структурами:
- а) людина, яка звикла сидіти зігнувшись, стає згорбленою;
 - б) у лежачих хворих внутрішня будова кісток змінюється;
 - в) щойно встановлена зубна коронка, яка спочатку заважає, через кілька тижнів стає на місце;
 - г) перехід від взуття з підборами на взуття без підборів спочатку спричиняє біль у ногах, а потім біль зникає.
15. Якому терміну відповідає яке визначення:
А. Мутуалізм	1. Камуфляж.
Б. Коменсалізм	2. Тварини часто яскраво забарвлені.
В. Захисне забарвлення	3. Один партнер отримує користь без помітного впливу на іншого.
Г. Відлякуюче забарвлення	4. Обидва партнери отримують користь від взаємного зв'язку.
Д. Мімікрія	5. «Неозброєний» вид схожий на «озброєний».
16. Підберіть принципи раціонального харчування:
- а) часте вживання їжі;
 - б) правильний режим харчування;
 - в) надмірне вживання їжі;
 - г) помірне вживання їжі;
 - д) роздільне харчування;
 - е) різноманітне харчування.
17. Що з наведеного нижче не обов'язкове для синтезу білка:
- а) і-РНК;